

Centralna Komisja Egzaminacyjna w Warszawie

EGZAMIN MATURALNY 2010

JĘZYK BIAŁORUSKI

POZIOM PODSTAWOWY

Klucz punktowania odpowiedzi

MAJ 2010

CZEŚĆ I – rozumienie pisanego tekstu

Валянцін Акудовіч Уводзіны ў новую літаратурную сітуацыю

Nr	Оdpowiedzi	Maks. liczba pkt.	Pkt. częściowe	Uwagi
1.	1. адмаўленне ад мімесісу (інтэрпрэтацыі рэальнасці) 2. стварэнне новых формаў 3. адлюстраванне таго, што не існуе ў прыродзе 4. найбільш канцэптуальная з’ява	0–2	1	1 punkt za podanie dwóch cech
2.	<ul style="list-style-type: none"> • вусны – <u>вербальны</u> • раззел тэорыі літаратуры – <u>паэтыка</u> • аснова тэорыі – <u>прынцып</u> 	0–2	1	1 punkt za podanie dwóch słów
3.	У творах эстэтычна-аналітычнай плыні спалучаліся розныя элементы папярэдніх літаратурных (культурных) тэндэнцый.	1		
4.	Аўтар думае, што можна гаварыць толькі пра адбітак мадэрнавых тэндэнцый у тым часе, бо ў беларускай літаратуры не было яшчэ сталай традыцыі, асновы, якую можна б перабудоўваць, змадэрнізаваць. Адклікаецца да Багдановіча і Купалы.	0–2	1	1 punkt za pełne określenie poglądu, bez wyjaśnienia
5.	Фармаванне нацыі.	1		
6.	Сварэнне ці фармаванне нацыі з’яўляецца па сутнасці мадэрновым праектам.	1		
7.	1. савецкія пісьменнікі 2. пісьменнікі-эмігранты 3. пісьменнікі Заходняй Беларусі	0–2	1	1 punkt za wskazanie dwóch grup
8.	”Што дзве кроплі вады” – поўнасьцю падобныя.	0–2	1	1 punkt za identyfikację wyrażenia
9.	Нр.: Беларуская літаратура развівалася ўласным шляхам (аўтар называе яго “тэмпаральна іншым часам”), гэта значыць, не прысутнічала ў заходнееўрапейскіх плынях, па сутнасці амаль уся пры паказе нацыянальнай тэматыкі выкарыстоўвала сацрэалістычны метад.	0–2	1	1 punkt za zwrócenie uwagi na specyfikę literatury białoruskiej, 1 punkt za wyjaśnienie specyfiki
10.	Яны былі звязаныя з ідэалогіяй камунізму і ўвядзеннем сацрэалізму як адзінага творчага метаду.	1		
11.	Таму, што творчасць гэтых пісьменнікаў поўнасьцю супадала з агульнаеўрапейскімі тэндэнцыямі (Быкава – з экзістэнцыялізмам, а Чорнага – з экзістэнцыялізмам і абсурдам), калі творчасць астатніх амаль усіх пісьменнікаў была ўвесь час адарванай ад гэтых тэндэнцый.	0–2	1	1 punkt za identyfikację tendencji w twórczości Bykowa lub Czornaha

12.	Беларуская літаратура 60-80-х гадоў XX ст., замкнёная толькі на метадзе сацрэалізму, патрабавала ўжо мадэрнізацыі, нейкіх зменаў, але палітычная сістэма і рэпрэсіі не дазвалялі на гэта.	0–2	1	1 punkt za wskazanie roli systemu
13.	a)	1		
	Suma punktów	21		

CZĘŚĆ II – pisanie własnego tekstu

Temat 1: Białoruska mentalność na podstawie analizy i interpretacji wiersza Uładzimira Karatkiewicza *Na Białorusi mieszka Bóg (Na Bielarusi Boh żywie)*. Zwróć uwagę na artystyczne sposoby jej ukazania w utworze.

Kryteria			Punktacja 22
1. Rozwińcie temat	1	Uładzimir Karatkiewicz – XX-w poeta i pisarz historyczny, oddany idei patriotycznej.	0–2
	2	Rozpoznanie tematyki wiersza – opis mentalności białoruskiej, przywiązanie do narodu, patriotyzm.	0–2
	3	Charakterystyka bohatera (Białorusini) – ludowa proveniencja – religijność – wierność przyjaciołom – kobiece piękno – zachwyt nad pięknem przyrody – gościnność i otwartość – przywiązanie do historii – patriotyzm – poczucie własnej godności / honor – w pierwszej części podmiot liryczny przedstawia naród, w drugiej się z nim identyfikuje – ukazanie więzi między podmiotem lirycznym a narodem.	0–8
	4	Rozpoznanie i interpretacja środków artystycznych – cytaty (wprowadzenie zewnętrznej perspektywy rozważań) – wyliczenia, powtórzenia – opisy przyrody – metafory – np. <i>зэты край – твой дом і сабор</i> – połączenie motywu przywiązania do ziemi ojczystej z problematyką religijną, symboliczne ukazanie specyfiki białoruskiej mentalności; metafora, w której centrum znajduje się piorun - kluczowa dla interpretacji – wyjaśnia białoruską spolegliwość – epitety (wzbogacenie języka utworu, kształtowanie nastroju wiersza) – elementy języka potocznego (opis realistyczny).	0–6

	5	Wniosek: <ul style="list-style-type: none"> • pełny: ukazanie zróżnicowanej mentalności Białorusinów: od liryczności, poprzez siłę honoru, do prostoty. • częściowy: mentalność Białorusinów jest niejednoznaczna, wbrew stereotypowym opiniom. • próba podsumowania: autor ukazuje mentalność Białorusinów. 	0–4 2 1
Język i kompozycja			27
2. Składnia i fleksja		Poprawna i nieschematyczna składnia i poprawna fleksja.	9
		Poprawna składnia i fleksja.	7
		Na ogół poprawna składnia i fleksja.	5
		Mimo błędów składnia i fleksja niezakłócająca komunikatywności języka.	3
3. Słownictwo, frazeologia, styl		Bogate i zróżnicowane słownictwo i poprawna frazeologia, swobodny i żywy styl.	10
		Na ogół wystarczające słownictwo, poprawna frazeologia, komunikatywny styl.	7
		Na ogół poprawne słownictwo i na ogół komunikatywny styl.	4
4. Ortografia, interpunkcja		Na ogół bezbłędna ortografia i interpunkcja.	4
		Nieliczne błędy ortograficzne drugiego stopnia i błędy interpunkcyjne również drugiego stopnia.	2
		Błędy ortograficzne z przewagą drugorzędnych i liczne interpunkcyjne z przewagą drugorzędnych.	1
5. Kompozycja		Funkcjonalna wobec tematu, spójna, logiczna.	4
		Trójdzielna, spójna, graficzne wyodrębnienie głównych części.	2
		Wskazująca na próby porządkowania myśli, na ogół spójna.	1

Temat 2: Na podstawie analizy fragmentów powieści Iwana Mieleża *Ludzie na bagnach* (*Ludzi na bałocie*) napisz, czym dla prostego człowieka jest wolność.

Kryteria			Punktacja 22
1. Rozwinięcie tematu	1	Rozpoznanie i charakterystyka tekstu – fragment <i>Paleskaj chroniki</i> Iwana Mieleża, powieści o życiu prostych ludzi, żyjących na Polesiu – przedstawienie problemów narodowych na tle indywidualnych przeżyć i emocji (przede wszystkim miłość Wasila i Hanny).	0–2
	2	Określenie sytuacji bohatera – areszt bohatera i jego uwolnienie – prezentacja wewnętrznych przeżyć bohatera.	0–2
	3	Charakterystyka głównego bohatera	0–12

		<p>– prosty chłopak, pracowity, odpowiedzialny, pełniący w domu obowiązki głównego gospodarza, nieznoszący stagnacji</p> <p>– zakochany w Hannie, nieanalizujący swoich przeżyć i emocji, przyjmujący sytuację, w której się znalazł bez większego buntu</p> <p>– postępujący zgodnie z własnymi uczuciami.</p> <p>Opis uczuć towarzyszących zniewoleniu</p> <p>– poczucie bezsilności</p> <p>– tęsknota za pracą</p> <p>– tęsknota za domem (myślenie nawet o najdrobniejszych szczegółach, dotyczących życia codziennego)</p> <p>– tęsknota za matką</p> <p>– miłość do Hanny –zaborcza, połączona z poczuciem bezsilności.</p> <p>Opis uczuć po uwolnieniu</p> <p>– poczucie lekkości</p> <p>– ulga</p> <p>– radość</p> <p>– przeświadczenie o całkowitej wolności wyboru i możliwości decydowania o nim</p> <p>– miłość do Hanny – entuzjastyczna, niecierpliwa, pełna optymizmu.</p>	
	4	<p>Ukazanie motywu wolności – wolność wewnętrzna i zewnętrzna</p> <p>– areszt i uwolnienie</p> <p>– wolność myśli i brak możliwości działania.</p>	0–2
	5	<p>Wniosek</p> <ul style="list-style-type: none"> • pełny: zniewolenie rodzi poczucie bezsilności, a człowiek przestaje czuć się potrzebny; przywiązanie prostego człowieka do pracy powoduje, że znajdując się w areszcie przestaje mieć poczucie własnej wartości. • częściowy: zniewolenie jest sytuacją nienaturalną i budzącą negatywne emocje. • próba podsumowania: ukazanie motywu wolności. 	0–4 2 1
Język i kompozycja			27
2. Składnia i fleksja	Poprawna i nieschematyczna składnia i poprawna fleksja.		9
	Poprawna składnia i fleksja.		7
	Na ogół poprawna składnia i fleksja.		5
	Mimo błędów składnia i fleksja niezakłócająca komunikatywności języka.		3
3. Słownictwo, frazologia, styl	Bogate i zróżnicowane słownictwo i poprawna frazeologia, swobodny i żywy styl.		10
	Na ogół wystarczające słownictwo, poprawna frazeologia, komunikatywny styl.		7
	Na ogół poprawne słownictwo i na ogół komunikatywny styl.		4
4. Ortografia, interpunkcja	Na ogół bezbłędna ortografia i interpunkcja.		4
	Nieliczne błędy ortograficzne drugiego stopnia i błędy interpunkcyjne również drugiego stopnia.		2

	Błędy ortograficzne z przewagą drugorzędnych i liczne interpunkcyjne z przewagą drugorzędnych.	1
5. Kompozycja	Funkcjonalna wobec tematu, spójna, logiczna.	4
	Trójdzielna, spójna, graficzne wyodrębnienie głównych części.	2
	Wskazująca na próby porządkowania myśli, na ogół spójna.	1